

Įvertinus Įstaigos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, atitiktį Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatytiems kriterijams, nustatyta, kad Įstaigos veikla tik iš dalies atitinka vieną minėto įstatymo 6 straipsnyje nustatytą kriterijų – **8.5. Daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo.**

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas atliktas pagal Įstaigos 2017 m. balandžio 13 d. raštu Nr. 10-110 pasirinktą veiklos sritį „Valstybinės reikšmės keliuose atliekamų tiesimo, statybos, rekonstrukcijos, taisymo (remonto) darbų kokybės kontroliniai patikrinimai“.

Korupcijos pasireiškimo tikimybę nustatė 2018 m. rugpjūčio 8 d. direktoriaus įsakymu Nr. 2-85 „Dėl darbo grupės sudarymo korupcijos pasireiškimo tikimybei nustatyti“ sudaryta darbo grupė (toliau – Darbo grupė), kurios vadovas – Įstaigos direktoriaus pavaduotojas dr. Algis Pakalnis, nariai – personalo specialistė Dita Duobienė, Kelių tyrimų skyriaus viršininkas dr. Mindaugas Dimaitis, l. e. Strateginių tyrimų skyriaus viršininkas Jonas Vytautas Jusionis ir Tiltų tyrimų skyriaus viršininkas Laimonas Krašauskas.

Darbo grupė savo darbe vadovavosi aukščiau minėtais teisės aktais, Įstaigos įstatais, patvirtintais Lietuvos Respublika susisiekimo ministro 2017 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. 3-60, vidaus teisės aktais, kokybės vadybos sistemos procedūromis, darbų atlikimo metodikomis.

Analizuotas laikotarpis – 2017-09-01–2018-08-30.

Atliktų kelių tiesimo, statybos, rekonstrukcijos, taisymo (remonto) ir priežiūros darbų, kurie finansuojami valstybės biudžeto lėšomis, kokybės kontroliniai patikrinimai (toliau – Kontroliniai patikrinimai) yra Įstaigos veiklos sritis, nustatyta Viešosios įstaigos Kelių ir transporto tyrimo instituto įstatuose (8.5 punktas). Ši veikla numatyta 2018 m. balandžio 3 d. Valstybės biudžeto lėšų, skirtų viešajai įstaigai Kelių ir transporto tyrimo institutui programai „Susisiekimo valstybinės ir vietinės reikšmės keliais užtikrinimas“ vykdyti, naudojimo sutartyje Nr. 1F-24/01-ES-2-30 tarp Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos, Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos ir Įstaigos ir šios sutarties priedo 3 punkte.

Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės keliuose atliktų kelių tiesimo, statybos, rekonstrukcijos, taisymo (remonto) darbų, kurie finansuojami valstybės biudžeto lėšomis, kontrolinių patikrinimų metu vykdomas įgyvendintų projektų garantinio laikotarpio defektų nustatymas.

Kontrolinius patikrinimus vykdo Kelių tyrimų skyrius. 2014 m. liepos 1 d. Įstaigos direktoriaus įsakymu Nr. 2-69 patvirtinta Kelių tyrimų skyriaus valdymo struktūra, kurioje išskirtos keturios darbuotojų grupės. Kontrolinius patikrinimus atlieka Kelių tyrimų grupė, kurią sudaro 13 darbuotojų.

Darbuotojų vykdomos funkcijos įtvirtintos jų pareiginiuose nuostatuose, darbuotojams nesuteikti įgaliojimai veikti savo nuožiūra. Grupės darbą planuoja ir organizuoja grupės vadovas, kuris yra pavaldus skyriaus viršininkui. Grupės vadovas atsako ir užtikrina, kad atliekami darbai būtų aukšto techninio lygio, atitiktų techninių užduočių, kalendorinių darbų vykdymo grafikų,

standartų, darbuotojų saugos ir sveikatos bei gamybos technologijos reikalavimus, tačiau jis neturi įgaliojimų vienas priimti sprendimus dėl tyrimų eigos ar rezultatų.

Pareiginiai nuostatai įtvirtina, kad už padarytas klaidas, aplaidumą ar netinkamą pareigų vykdymą, taip pat ir už įgaliojimų viršijimą darbuotojas traukiamas drausminei, materialinei, administracinei ar baudžiamajai atsakomybei Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

Kelių tyrimų grupės darbuotojai turi aukštą kvalifikaciją (Statybos produkcijos sertifikavimo centro, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos išduotus kvalifikacijos atestatus), 11–12 metų darbo stažą automobilių kelių dangų tyrimų srityje. 12 darbuotojų turi aukštąjį universitetinį išsilavinimą. Jie nuolat kelia kvalifikaciją dalyvaudami mokymuose ir seminaruose Lietuvoje ir užsienyje. Tiriamuoju laikotarpiu seminaruose korupcijos tema nedalyvavo.

Įstaigoje įdiegta ir sėkmingai veikia kokybės vadybos sistema, atitinkanti ISO 9001:2015 standarto reikalavimus. Kasmet atliekami kokybės vadybos sistemos vidaus ir išorės auditai, kurių metu įvertinamas skyriaus veiklos atitikimas ISO 9001:2015 standarto reikalavimams. Pagrindinės Kelių tyrimų skyriaus funkcijos, darbo planavimo ir organizavimo tvarka reglamentuojama Kokybės vadybos sistemos procedūroje (toliau – Procedūra) KP 18 „Kelių tyrimų skyriaus darbo organizavimas“.

Norint užtikrinti darbų savalaikiškumą, eiliškumą, kokybę, bet kokį savivaliavimą ar trečiosioms šalims naudingų sprendimų priėmimą, 2017 m. kovo mėn. Įstaigos direktoriaus patvirtinti šie Darbų atlikimo tvarkos aprašai:

1. VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto valstybinės reikšmės keliuose atliekamų tiesimo, statybos, rekonstrukcijos ar taisymo (remonto) darbų kokybės kontrolinių patikrinimų atlikimo tvarkos aprašas KTS KKP TA 17 (toliau – Tvarkos aprašas). Tvarkos apraše nurodyta statybos rangovo ir techninio prižiūrėtojo informavimo apie darbų kokybės Kontrolinių patikrinimų darbų pradžią tvarka, projektinių duomenų surinkimo ir analizės tvarka, planimetrinių ir aukščių pagrindo sutikslinimo su projektu tvarka, profilio padėties ir nuokrypių nuo projekto nustatymo tvarka, konstrukcijos sluoksnių storio matavimo tvarka, skersinio nuolydžio matavimo ir analizės tvarka, kelio dangos konstrukcijos pagrindo deformacijos modulių nustatymo tvarka, matavimų ataskaitos sudarymo ir pateikimo tvarka.

2. VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto užbaigtų ir perduodamų naudoti objektų kokybinio įvertinimo, nustatant sukibimą ir nelygumą, tvarkos aprašo metodiniai nurodymai KTS VK NS 17 (toliau – Metodiniai nurodymai). Metodiniai nurodymai nustato užbaigtų ir perduodamų naudoti automobilių kelių nelygumo ir sukibimo matavimo vykdymo tvarką, statybos rangovo informavimo apie asfalto dangos tyrimą tvarką, naujai įrengto ruožo pradžios ir pabaigos koordinatų nustatymo tvarką, kelio dangos nelygumo nustatymo tvarką, rato sukibimo su kelio danga koeficiento nustatymo tvarką, automobilių kelių dangos nelygumo matavimų ir rato sukibimo su kelio danga koeficiento nustatymo žiniaraščių sudarymo tvarką, žiniaraščių perdavimo užsakovui ir techniniam prižiūrėtojui tvarką, žiniaraščių saugojimo tvarką.

Metodiniai nurodymai aiškiai ir konkrečiai reglamentuoja darbuotojo veiksmus prieš darbo pradžią ir užduoties vykdymo metu, matavimo įrangą, matavimo vykdymo eigą ir žiniaraščių parengimą bei pasirašymą, todėl bet kokia korupcijos pasireiškimo tikimybė yra minimali.

Esant tam tikrai situacijai (didelė darbų apimtis, darbuotojų liga, transporto priemonių gedimas) darbo objekte gali likti tik vienas darbuotojas, o tai sukeltų korupcijos pasireiškimo riziką.

Todėl 2017 metais Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo darbo grupė savo ataskaitoje rekomendavo papildyti esamus metodinius nurodymus ir nustatyti privalomą darbuotojų skaičių darbo objekte vykdant Kontrolinius patikrinimus. Įstaigos direktoriaus 2018 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. 2-35 „Dėl VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto valstybinės reikšmės keliuose atliekamų tiesimo, statybos, rekonstrukcijos ar taisymo (remonto) darbų kokybės kontrolinių patikrinimų atlikimo tvarkos aprašo KTS KKP TA 17 10 punkto pakeitimo“ reglamentuota, kad Kontroliniai patikrinimai vykdomi dalyvaujant ne mažiau kaip dviem viešosios įstaigos Kelių ir transporto tyrimo instituto Kelių tyrimo skyriaus darbuotojams. Taip užtikrinamas patikrinimo rezultatų skaidrumas ir sumažinama tikimybė savivaliauti ar priimti trečiosioms šalims naudingus sprendimus.

Žiniaraščiai ir bandymų protokolai kaupiami dokumentų valdymo sistemoje KONTORA. Sistemoje fiksuojamas bet kuris bandymas pakeisti ar panaikinti ten esamus duomenis.

2017 m. rugpjūčio 21 d. Įstaigos direktoriaus įsakymu Nr. 2-83 patvirtintas Viešosios įstaigos Kelių ir transporto tyrimo instituto korupcijos prevencijos politikos aprašas (nauja redakcija 2018 m. gegužės 10 d.), toliau – Politika, kuriame nustatyti Įstaigos korupcijos prevencijos įsipareigojimai, Politikos įgyvendinimas, priežiūra ir kontrolė bei darbuotojų atsakomybė už Politikos nuostatų nevykdymą, piktnaudžiavimą tarnybine padėtimi (pareigomis). Be kitų nuostatų, Politikoje įtvirtinta dovanų priėmimo ir teikimo tvarka, pateiktas klausimynas priimant dovanas arba kvietimus, į kurį turi atsakyti kiekvienas Įstaigos darbuotojas prieš priimdamas bet kokią dovaną ar kvietimą, pildomas Gautų dovanų registracijos žurnalas. Politikos nuostatų pažeidimas laikomas šturkščiu darbo drausmės pažeidimu, už jį taikoma Lietuvos Respublikos teisės aktuose ir Įstaigos darbo tvarkos taisyklėse nustatyta atsakomybė. Visi Įstaigos darbuotojai (taip pat ir Kelių tyrimų grupė) yra susipažinę su Korupcijos prevencijos politika ir įsipareigoję laikytis jos reikalavimų.

2017 m. gruodžio 22 d. Įstaigos direktoriaus įsakymu Nr. 2-127 patvirtintas Pareigybių, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašas ir Viešosios įstaigos Kelių ir transporto tyrimo instituto viešųjų ir privačių interesų derinimo tvarkos aprašas. Šiuo metu privačius interesus deklaruoti privalo Įstaigos direktoriaus pavaduotojas, skyrių viršininkai, viešojo pirkimo komisijos pirmininkas ir nariai bei pirkimų organizatoriai. Viso 20 darbuotojų. Kelių tyrimų grupės darbuotojai privačių interesų nedeklaruoja.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Įvertinus Įstaigos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, atitiktį Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatytiems kriterijams, nustatyta, kad Įstaigos veikla tik iš dalies atitinka vieną minėto įstatymo 6 straipsnyje nustatytą kriterijų – **8.5. Daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo.**

Korupcijos pasireiškimo tikimybei nustatyti pasirinkta valstybinės reikšmės keliuose atliekamų tiesimo, statybos, rekonstrukcijos, taisymo (remonto) darbų kokybės kontrolinių patikrinimų sritis.

Korupcijos pasireiškimo tikimybę nustatė direktoriaus įsakymu sudaryta Darbo grupė.

Darbo grupė peržiūrėjo išorės ir vidaus teisės aktus, susijusius su analizuota veikla ir nustatė, kad Įstaiga yra priėmusi reikiamus teisės aktus korupcijos tikimybės prevencijai užtikrinti, priimti dokumentai yra aiškūs ir skaidrūs. Darbuotojams nesuteikti įgaliojimai veikti savo nuožiūra, jie vykdo savo funkcijas, nėra galimybės darbuotojams viršyti savo įgaliojimus. Darbuotojai turi aukštą kvalifikaciją ir patirtį atlikti Kontrolinius patikrinimus. Nustatyta skaidri ir konkreti darbo proceso eiga, jos kontrolės mechanizmas, matavimo įrangos panaudojimas ir jos patikra, nustatyta atsakomybė už darbo tvarkos pažeidimus.

Per analizuotą laikotarpį skundų dėl Kontrolinių patikrinimų vykdymo nėra gauta, nenustatyta ir korupcijos pasireiškimo atvejų ar teisės pažeidimų.

Tačiau siekdama panaikinti bet kokią korupcijos pasireiškimo riziką, Darbo grupė siūlo:

1. Organizuoti korupcijos prevencijos ar antikorupecinio švietimo mokymus Kelių tyrimų skyriaus Kelių tyrimų grupės darbuotojams.

2. Įpareigoti Kelių tyrimų skyriaus Kelių tyrimų grupės darbuotojus pildyti, tikslinti ir teikti privačių interesų deklaracijas vadovaujantis Viešosios įstaigos Kelių ir transporto tyrimo instituto viešųjų ir privačių interesų derinimo tvarkos aprašo nuostatomis.

Atsižvelgdama į tai, Darbo grupė padarė išvadą, kad Įstaigos Kontrolinių patikrinimų veikloje korupcijos pasireiškimo tikimybė yra minimali.